

Scenariusz

Wszystko czego potrzebujemy to woda

Grupa docelowa:

Uczniowie klas I–IV szkół ponadpodstawowych.

Czas zajęć:

ok. 40 minut

Efekty uczenia:

Wiedza / zdolności intelektualne:

- uczniowie potrafią wytłumaczyć pojęcie kryzysu klimatycznego;
- uczniowie rozumieją ciąg przyczynowo-skutkowy dotyczący wpływu kryzysu klimatycznego na dostępność wody;
- uczniowie potrafią wskazać problemy związane z brakiem dostępu do wody.

Umiejętności:

- uczniowie potrafią znaleźć i zrozumieć materiały źródłowe dotyczące kryzysu klimatycznego i jego wpływu na dostępność wody;
- uczniowie potrafią formułować wypowiedź opartą na materiale źródłowym i dyskutować na wybrany temat.

Postawy:

- uczniowie rozumieją, jaki wpływ klimat ma na wodę, a co za tym idzie – świadomie z niej korzystają w szkole i w domu;
- uczniowie rozwijają samoświadomość zagrożeń związanych ze zmianą klimatu i wspólnej odpowiedzialności wszystkich na świecie za klimat.

Cele modułu:

- wyjaśnienie roli wody w życiu roślin, zwierząt i ludzi;
- poznanie sposobów wykorzystania wody przez ludzi;
- wskazanie wpływu zmian klimatu na dostęp do wody;
- znaczenie ochrony wody;
- zapoznanie się z celami zrównoważonego rozwoju;
- pobudzenie kreatywności i pracy grupowej.

Materiały Część 1:

Flipcharty, markery, urządzenia z dostępem do Internetu

Materiały Część 2:

Wydrukowane/ wyświetlone na projektorze cele zrównoważonego rozwoju (SDG)

Wielkość grupy:

około 30 osób

Przebieg zajęć:

Część 1

Potrzebne materiały:

- flipcharty,
- markery,
- urządzenia z dostępem do Internetu.

UWAGA:

W przypadku braku dostępu do flipcharta zajęcia można przeprowadzić, wykorzystując do tego narzędzia internetowe – mentimeter/jamboard/padlet.

<https://www.mentimeter.com/>

<https://pl.padlet.com/>

Nauczyciel dzieli uczniów na 3–5-osobowe zespoły. Każda grupa zastanawia się, kiedy w codziennym życiu używamy wody. Zapisuje swoje przemyślenia na flipcharcie (lub za pomocą narzędzi internetowych). Po zakończonej burzy mózgów uczniowie mogą przeczytać, co zapisały inne grupy. Następnie grupa dyskutuje, czy łatwo jest znaleźć wodę do wybranego zastosowania (prania, gotowania itp.), które zapisali na swoim flipcharcie. W celu lepszego zobrazowania uczestnicy zostaną poproszeni o stworzenie skali, która będzie to odzwierciedlać, gdzie 1 oznacza, że woda nie jest łatwo dostępna, a 10, że woda jest łatwo dostępna. Do każdej skali niezbędne będzie dodanie głównej przyczyny takiej oceny (zmiany temperatur, susze itp.). Każda grupa przedstawia swoje ustalenia podczas dyskusji na temat znaczenia wody w naszym życiu.

Nauczyciel rozpoczyna zajęcia, mówiąc, że celem jest poszukanie odpowiedzi na pytanie, jak przeciwdziałać zmianom klimatu i chronić dostęp do wody.

Nauczyciel moderuje dyskusję, zadając pytania:

- Czy łatwo było wymienić miejsca/czynności, do których woda jest niezbędna?
- Czy wszędzie mamy łatwy dostęp do wody? Czy dotyczy to nas wszystkich?
- Jak prezentowała się skala dostępności wody na naszych flipchartach? Jakies przykłady? Refleksje z dyskusji?
- Czy woda jest dobrem/prawem nas wszystkich?
- Które z wymienionych na flipcharcie przyczyn mają związek ze zmianami klimatu? Czy zmiany klimatu miały wpływ na przedstawioną skalę?
- Czy zmiana klimatu może mieć wpływ na dostęp do wody? Czy istnieje związek przyczynowo-skutkowy między zmianami klimatu a dostępem do wody?
- Jak przeciwdziałać zmianom klimatu i chronić dostęp do wody?
- Jak oszczędzać wodę: w domu, pracy, szkole, w codziennym życiu?

Wskazówki dla nauczyciela:

- Podaj kilka prostych przykładów zużycia wody, takich jak branie prysznica, przygotowywanie posiłków czy nawadnianie gleby.
- Zachęcaj do myślenia nie tylko o codziennym użytkowaniu wody, ale także o przyrodzie i potrzebach przemysłu, również w kontekście różnych miejsc na ziemi, nie tylko z perspektywy danego kraju czy kontynentu.
- Odnośnie do pytania: Jak przeciwdziałać zmianom klimatu i chronić dostęp do wody? – może ono pozostać pytaniem retorycznym, jeżeli nie będzie czasu na jego omówienie i dyskusję (do decyzji nauczyciela) Dalsza część zajęć ma związek z tym pytaniem.

Część 2

Potrzebne materiały:

Wydrukowane/wyświetlone na projektorze cele zrównoważonego rozwoju (SDG)

<https://kampania17celow.pl/cele/>

Nauczyciel wyjaśnia uczniom, czym są cele zrównoważonego rozwoju, a zwłaszcza omawia dwa z nich: 6 – Czysta woda i warunki sanitarne i 14 – Życie pod wodą, które są niezwykle istotne w kontekście tematu zajęć.

Przykład:

Cel 6 – Czysta woda i warunki sanitarne

Każdy człowiek na świecie powinien mieć dostęp do czystej wody. Na naszej planecie mamy wystarczającą ilość wody, by tak się stało, ale jej dostępność i jakość w poszczególnych miejscach jest zróżnicowana. Z powodu słabej gospodarki czy złego stanu infrastruktury, każdego roku na choroby związane z nieodpowiednimi zasobami wody, słabymi warunkami sanitarnymi i złą higieną umierają miliony ludzi, przede wszystkim dzieci.

Niedostatek wody, jej słaba jakość i niewłaściwe warunki sanitarne mają negatywny wpływ na bezpieczeństwo żywnościowe i źródła utrzymania. Ograniczają także szansę biednych rodzin na podjęcie edukacji.

Obecnie ponad 2 miliardy ludzi żyje na obszarach, gdzie istnieje ryzyko ograniczonego dostępu do wody pitnej.

Szacuje się, że do 2050 roku co najmniej co czwarta osoba na świecie będzie mieszkać w kraju dotkniętym chronicznym lub okresowym deficytem wody pitnej. Susza dotyka jedne z najbardziej niebezpiecznych rejonów świata, co tylko potęguje występowanie głodu i niedożywienia.

W ostatniej dekadzie odnotowano znaczny wzrost dostępu do wody pitnej i urządzeń sanitarnych, a ponad 90% ludności świata ma dostęp do polepszonych źródeł wody pitnej. Aby poprawić warunki sanitarne i dostęp do wody pitnej w krajach rozwijających się, w Afryce Subsaharyjskiej, Azji Środkowej, Azji Południowej, Azji Wschodniej i Azji Południowo-Wschodniej należy zwiększyć inwestycje w zarządzanie ekosystemami słodkowodnymi i urządzeniami sanitarnymi na poziomie lokalnym.

Cel 14 – Życie pod wodą

Oceany – ich temperatura, skład chemiczny, prądy i życie w nich panujące napędzają światowe ekosystemy, bez których życie człowieka na Ziemi byłoby niemożliwe.

Woda deszczowa, woda pitna, pogoda i klimat, linie brzegowe, sporo naszej żywności, a nawet tlen, którym oddychamy, są zależne od mórz, które działają jako regulator. Od wieków przez morza i oceany prowadzą ważne szlaki handlowe i transportowe.

Uważne zarządzanie tymi niezastąpionymi zasobami jest kluczem do zrównoważonej przyszłości. Jednakże pogarsza się stan wód przybrzeżnych ze względu na zanieczyszczenia, a wzrost i gwałtowne skoki temperatury wody oraz zakwaszenie oceanów zagrażają funkcjonowaniu ekosystemów i różnorodności biologicznej. Zjawiska te wywierają również negatywny wpływ na lokalne rybołówstwo.

Chronione obszary morskie muszą być odpowiednio zarządzane i finansowane. Należy także wprowadzić regulacje, które ograniczą przełowienie, zanieczyszczenie środowiska morskiego i zakwaszenie oceanów.

Źródło: <https://www.un.org.pl/>

Następnie nauczyciel prosi uczniów o podanie przykładów, jak utrzymać niskie zużycie wody, jak ją oczyszczać i co każdy z nas może zrobić, aby zbliżyć się do realizacji celów 6 i 14. Każda z grup może wypisać 4–5 takich postaw/zachowań.

W zależności od możliwości czasowych:

Uczniowie przygotowują za pomocą narzędzi internetowych plakat (canva i inne) promujący świadomą postawę dotyczącą dostępności wody i zachowań, które mogłyby mieć wpływ na gospodarkę wodną (szczególnie odnośnie do zmian klimatu).

Wskazówki dla nauczyciela:

- Przy omawianiu SDG wytłumacz, czemu jest poświęcony każdy cel.
- Jeśli uczniowie mają trudności ze znalezieniem odpowiedzi, możesz im pomóc, podając wskazówki lub przykłady, które można zaczerpnąć ze strony ONZ poświęconej celom zrównoważonego rozwoju. Za inspirację mogą posłużyć zarówno zadania do realizacji, jak i fakty potwierdzające potrzebę zmian.

Cel 6: <https://www.un.org.pl/cel6>

Cel 14: <https://www.un.org.pl/cel14>

Słowniczek pojęć:

Cele zrównoważonego rozwoju (*Sustainable Development Goals, SDGs*) – plan działania na rzecz przemian i przeobrażeń świata, w którym potrzeby obecnego pokolenia mogą być zaspokojone w sposób zrównoważony, z szacunkiem dla środowiska oraz z uwzględnieniem potrzeb przyszłych pokoleń.

Więcej na: <https://www.gov.pl/web/polskapomoc/cele-zrownowazonego-rozwoju>